

Datum
2026-04-20

Diarienummer
Utr 2026/3

Ert diarienummer
LI2025/02164
LI2025/02165

Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Trafikanalys yttrande över promemoriorna Enhetligare ordningsregler för kollektivtrafiken och En nationell rapporteringsväg för kollektivtrafiken (LI2025/00197)

I promemoriorna lämnas förslag om att stärka skyddet inom kollektivtrafiken dels genom införandet av en nationell rapporteringsväg för iakttagelser och tips, dels genom mer enhetliga ordningsregler för olika trafikslag. Syftet är att öka tryggheten för resenärer och personal, förbättra möjligheterna att upptäcka och förebygga allvarliga hot samt skapa en tydligare och mer sammanhållen reglering.

Trafikanalys bedömer att det finns ett behov av en nationell rapporteringsväg för händelser i kollektivtrafiken. En sådan lösning kan även bidra till att öka resenärernas upplevda trygghet genom att det blir tydligt hur och var iakttagelser kan rapporteras. Därtill anser Trafikanalys, i likhet med utredaren, att det är ändamålsenligt att befintliga lokala och regionala rapporteringsvägar kan nyttjas i den operativa hanteringen, förutsatt att dessa samordnas mellan ansvariga myndigheter och integreras i en sammanhållen nationell struktur. Det är, ur ett trygghets- och kommunikationsperspektiv, avgörande att rapporteringsvägen framstår som enhetlig och tydlig för allmänheten samt att inkommen information samlas och analyseras på ett samordnat och systematiskt sätt.

Bakgrunden till förslaget om en rapporteringsväg är att det i dag finns flera olika rapporteringsvägar för att rapportera avvikelser i kollektivtrafiken, vilket kan skapa osäkerhet om vart man ska vända sig och försvåra möjligheten att systematiskt använda informationen för analys och förebyggande åtgärder. För den nationella rapporteringsvägen presenteras två alternativa lösningar, Polismyndighetens befintliga telefonnummer 114 14 eller ett nytt telefonnummer hos SOS Alarm. När det gäller val av rapporteringsväg ser Trafikanalys fördelar med att i första hand bygga vidare på befintliga strukturer. Att använda 114 14 kan innebära ett mer resurseffektivt genomförande och snabbare implementering, samtidigt som kopplingen till det brottsförebyggande arbetet stärks. Ett nytt nummer hos SOS Alarm kan ge en tydligare avgränsning mellan akuta och icke-akuta ärenden och möjliggöra en särskild struktur för hantering av tips kopplade till kollektivtrafiken, men Trafikanalys bedömer således att fördelarna med att använda 114 14 överväger.

Oavsett val av lösning anser Trafikanalys att det är centralt att ansvarsfördelning, informationsöverföring och uppföljning utformas så att inrapporterade uppgifter systematiskt kan användas för att identifiera riskmönster och omsättas i riktade åtgärder, såsom anpassad bemanning, operativa insatser och utvecklade arbetsätt.

Införandet av en nationell rapporteringsväg handlar inte enbart om val av kontaktväg, utan det är i hög grad även en fråga om hur inkommande information tas om hand och används. Att samla in, samordna, analysera och återkoppla information ställer krav på organisation, ansvarsfördelning och resurser, vilket kan medföra mer omfattande kostnader än etableringen eller anpassningen av en rapporteringsväg. Det är även viktigt att beakta att många användare föredrar digitala kontaktvägar, samt att benägenheten att rapportera risker minskar om återkoppling uteblir. Trafikanalys noterar att flera av dessa aspekter berörs i promemorian, men vill samtidigt understryka deras betydelse. Dessa aspekter bör därför ges större tyngd i det fortsatta arbetet. Förslaget innebär kostnader för berörda aktörer. Trafikanalys anser att de ekonomiska konsekvenserna, särskilt kopplade till kapaciteten att ta emot, samordna och analysera inkommande information, bör analyseras och tydliggöras ytterligare.

När det gäller förslagen om enhetligare ordningsregler bedömer Trafikanalys att dessa i huvudsak är väl avvägda och att en mer enhetlig reglering mellan trafikslagen kan bidra till ökad rättssäkerhet och en mer enhetlig och tydlig tillämpning. Förslagen innebär bland annat att ordningsbestämmelser för järnväg samlas i ordningslagen och harmoniseras med övrig kollektivtrafik, att fler beteenden förbjuds i syfte att stärka ordningen samt att en ny yrkeskategori, järnvägstjänsteman, införs med särskilda befogenheter.

När det gäller den föreslagna rollen som järnvägstjänsteman och de utökade befogenheterna bedömer Trafikanalys att det finns en viss osäkerhet kring hur dessa ska tillämpas i praktiken. Även om befogenheterna i huvudsak motsvarar nuvarande ordning kan ett tydligare lagstöd och införandet av en särskild yrkeskategori innebära ökade förväntningar på att befogenheterna används i praktiken. Detta understryker behovet av ett tydligt och systematiskt fokus på personalsäkerhet. I dag hanteras dessa situationer genom en kombination av arbetsgivaransvar, interna riktlinjer samt tillgång till stöd från ordningsvakter och polis. Om personalens roll i praktiken förskjuts mot mer ingripande uppgifter bör det säkerställas att ansvarsfördelning, utbildning, operativt stöd och skyddsmekanismer utvecklas i motsvarande grad. Mot denna bakgrund bedömer Trafikanalys att innebörden av rollen som järnvägstjänsteman med särskilda befogenheter behöver analyseras ytterligare. Detta gäller särskilt hur befogenheterna ska tillämpas i praktiken, vilka krav som bör ställas på utbildning och kompetens samt hur gränsdragningen mot polisens och ordningsvaktens ansvar ska utformas.

Sammantaget anser Trafikanalys att förslagen är väl avvägda, men att det är angeläget att reformerna följs upp och utvärderas. Det bör särskilt analyseras i vilken utsträckning den nationella rapporteringsvägen används, vilken typ av ärenden som inkommer samt om åtgärderna leder till ökad upplevd och faktisk trygghet i kollektivtrafiken. För ordningsreglernas del bör det på motsvarande sätt analyseras hur befogenheterna tillämpas i praktiken, vilka situationer som ger upphov till ingripanden samt om förändringarna bidrar till en mer effektiv och rättssäker hantering av ordningsstörningar.

Generaldirektör Mattias Viklund har beslutat i detta ärende efter föredragning av Hans Lindh ten Berg. I beredningen av ärendet har också avdelningschef Andreas Tapani deltagit.

Mattias Viklund

Generaldirektör